

Novinky v legislativě autorského práva

E-knihy II

Praha NTK, 20.10.2014

Vít Richter

Národní knihovna ČR

Hlavní témata

- **Novely autorského zákona 121/2000**
 - **Osiřelá díla – schváleno 23.9.2014**
 - **Rozšířená kolektivní správa – díla nedostupná na trhu**
 - **Další změny AZ**
- **Novela legislativy povinného výtisku + AZ**
- **Národní a mezinárodní aktivity k problematice e-půjčování**

Dvě novely autorského zákona 121/2000

Novela AZ 2014 č. 228/2014 Sb.

- Účinnost od 7. 11. 2014
- Implementace směrnice 2011/77/EU (doba ochrany práv)
 - prodloužení doby ochrany práv ke zvukovým nahrávkám = 70 let
 - počítání doby ochrany u hudebních děl s textem;
- Implementace směrnice 2012/28/EU (osiřelá díla)
 - zákonná licence pro užití osiřelých děl a osiřelých zvukových záznamů
 - databáze osiřelých děl (EU, OHIM)

Novela AZ 2016

- Příprava a pokusy od roku 2009
- Červenec 2015 – mezirezortní připomínkové řízení
- Srpen 2015 – předáno do vlády
- Listopad 2015- předáno do parlamentu???
- Účinnost novely – duben 2016???
- Obsah:
 - Implementace směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě
 - Rozšířená kolektivní správa pro užití děl knihovnami, školami, kopírování notovin, díla nedostupná na trhu
 - Dílčí změny § 29, § 30, §37

Osiřelá díla

**Implementace Směrnice EP 2012/28/EU
o užití osiřelých děl**

Novela schválena 23.9.2014

Účinnost od 7. 11. 2014

Co je osiřelé dílo

- **Osiřelé dílo je dílo, u kterého**
 - **není určen jeho autor**
 - **i když je určen, není nalezen** ⇒ **důsledného vyhledávání**
 - ČR – cca 80 000 autorů
- **Osiřelost platí ve všech státech EU a EHS**
- **Vztahuje se na vydané knihy, časopisy, noviny nebo jiné písemnosti, na dílo kinematografické nebo audiovizuální, zvukový záznam**
 - **Licence se nevztahuje na výtvarná díla a fotografie**
- **Autor je oprávněn kdykoli ukončit status osiřelého díla**

Důsledné vyhledávání

- Cíl: určit nebo nalézt autora v rámci EU a EHS, případně i jinde
 - Vyhledávání se provádí ve stanovených informačních zdrojích
 - Provádí se před užitím díla ve státě, kde bylo dílo poprvé vydáno nebo odvysíláno
 - Výsledky důsledného vyhledávání musí knihovna uchovávat

VIAF

ČESKÉ NÁRODNÍ STŘEDISKO
ISSN
CZECH NATIONAL CENTRE

Státní fond kultury ČR

Licence pro užití osiřelých děl

- **Knihovna, archiv, muzeum.... může osiřelé dílo:**
 - **Rozmnožovat**
 - **Digitalizovat**
 - **Indexovat**
 - **Katalogizovat**
 - **Uchovávat**
 - **Zpřístupňovat na internetu**
- **Dílo musí být součástí sbírek**
- **Povinnost uvádět jméno autora, pokud je určen**
- **Příjmy - pouze za účelem pokrytí nákladů**
- **Autor, pokud se přihlásí má nárok na odměnu – platí knihovna**
- **Hlásit MK výsledky vyhledávání a užití**
- **Evropská databáze OHIM**

Není využitelné pro zpřístupnění výsledků masové digitalizace

Databáze OHIM

EU OBSERVATORY
EUROPEAN OBSERVATORY ON INFRINGEMENTS
OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Promoting and supporting intellectual property value

Home

About the EU Observatory

About us, Observatory network, Contact us, Call for proposals

Intellectual property for...

IP for enforcement, IP for business and consumers, IP for education and culture

Reports and studies

Observatory publications, IP Studies, Other publications, Observatory newsletter

News & events

News, Events, Media gallery

Home > Intellectual property for... > IP for education and culture > Orphan Works Database

Orphan Works Database

What are orphan works?

They are works such as books, newspaper and magazine articles and films that are still protected by copyright but whose authors or other rightholders are not known or cannot be located.

Orphan works are part of the collections currently held by European libraries, museums, archives, film and audio heritage institutions, and public service broadcasting organisations. The lack of data on their ownership has often constituted an obstacle to their digitisation and making them available online.

Directive 2012/28/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on certain permitted uses of orphan works sets out common rules to make digitisation and online display of orphan works legally possible. Under Article 3(6) of the Directive 2012/28/EU, OHIM is responsible for the establishment and management of a single publicly accessible online database on orphan works.

Useful contacts

Directory of key contact points

Jaké informace databáze obsahuje?

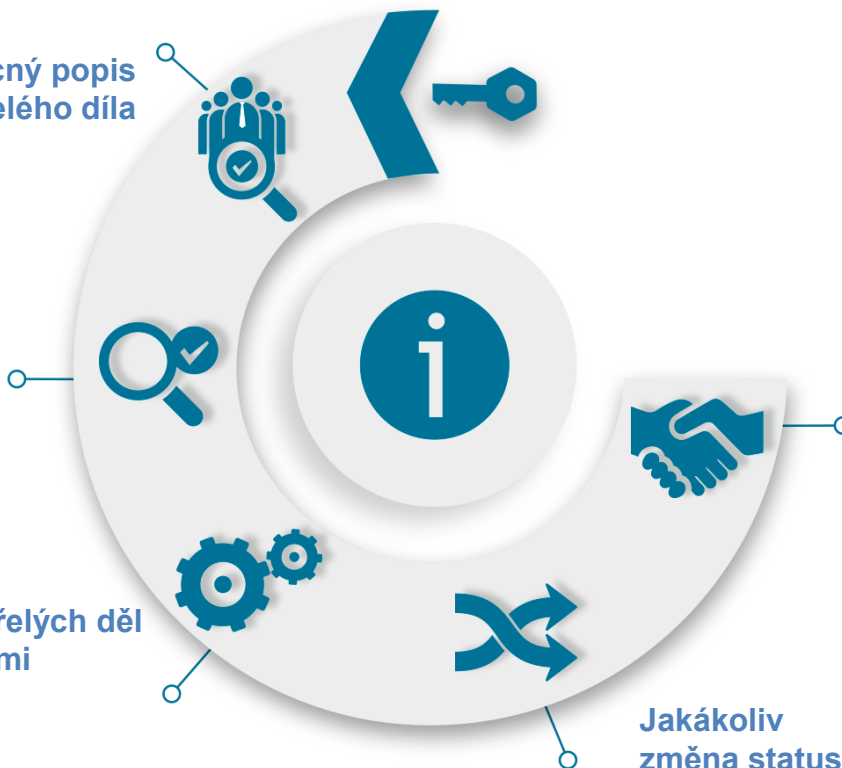
Výsledky důsledného vyhledávání, které vedly k závěru, že se dílo či zvukový záznam považují za osiřelé.

Obecný popis osiřelého díla

Užívání osiřelých děl organizacemi

Jakákoliv změna statusu osiřelého díla

Kontaktní údaje dotčených organizací

Novela autorského zákona 2016

Rozšířená kolektivní správa

Možnost zpřístupnění

- Děł nedostupných na trhu
- Výsledků digitalizace

Rozšířená kolektivní správa

- Možnost uzavírání hromadných licenčních smluv pro knihovny
 - Půjčování zvukových dok., veřejné čtení, EDD
 - Slovesná díla + ilustrace
- Hlavní partneři: Národní knihovna, Dilia, OOA-S
- Smlouvy budou platit pouze pro knihovny dle zákona 257/2001 Sb.
- Smlouvy se vztahují na všechny autory
 - včetně těch, které DILIA nezastupuje
- Každý autor má právo od smlouvy odstoupit
- Úhrada za užití autorských děl
- Vznik registru děl nedostupných a trhu a jednotné digitální knihovny

Ustanovení rozšířené kolektivní správy ve vztahu ke knihovnám

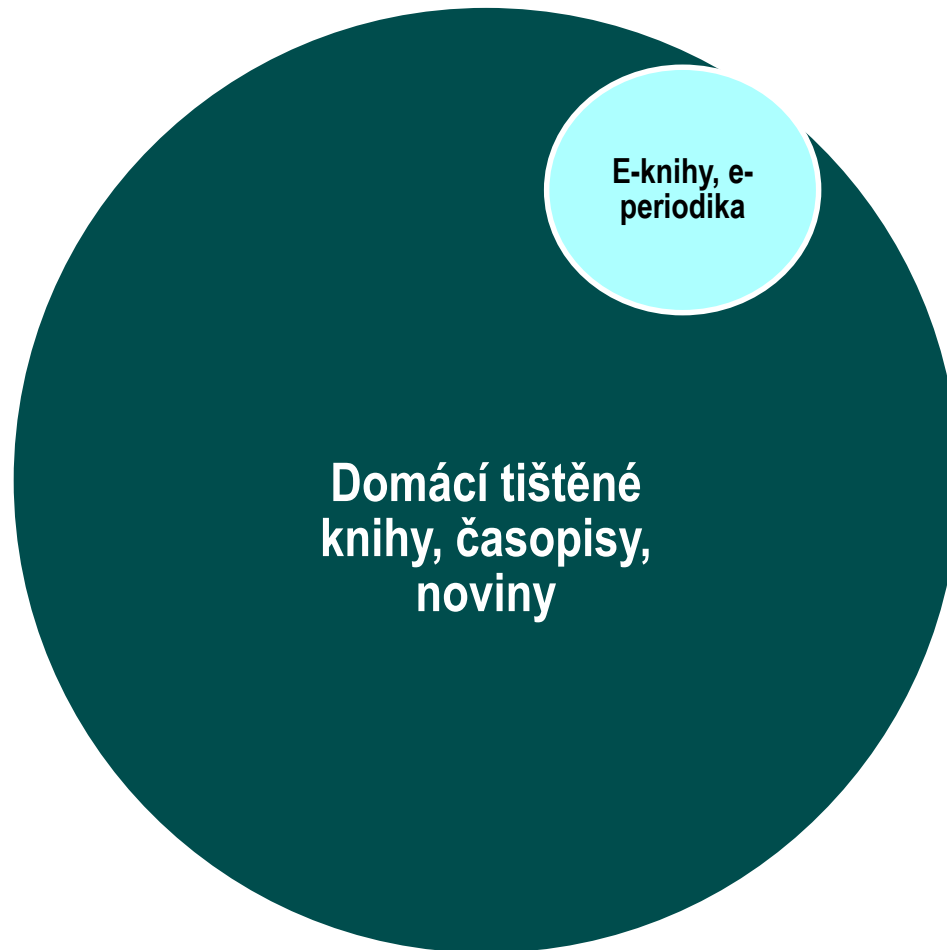
- **Rozšířená kolektivní správa: § 97e odst. 2 písm. e) až k)**
- **Rejstřík děl nedostupných na trhu: § 97f**
- **Procedura sjednávání sazeb odměn: § 98g**

Ustanovení o rozšířené kolektivní správě § 97 f-k

- **Ad f)** Zpřístupňování díla v nehmotné podobě, jde-li o dílo, které není součástí jejích sbírek
- **Ad g)** *Veřejné čtení*
- **Ad h)** *Elektronické dodávání dokumentů*
- **Ad i)** Zhotovení rozmnoženiny díla zařazeného v rejstříku děl na trhu nedostupných (§ 97f) a zpřístupňování na internetu. Smlouva max. na 5 let, možnost opakování
- **Ad j)** Zhotovení tiskové rozmnoženiny díla na objednávku z digitální předlohy
- **Ad k)** Zhotovení tiskové rozmnoženiny vydaného notového záznamu díla hudebního či hudebně dramatického – pro vnitřní potřebu nebo pro osobní potřebu fyzické osoby.

Rejstřík děl nedostupných na trhu: § 97f

Rozdělení vydavatelská produkce pro účely AZ

Autorsky chráněná díla = 70 let od smrti autorů

Rozdělení vydavatelské produkce pro účely AZ

**Tištěné
dokumenty:
zákonná licence**

**Individuální
smlouvy s autory,
vydavateli,
distributory**

Knihy a periodika na trhu

**E-knihy, e-
periodika**

**Osiřelá
díla**

**Knihy,
periodika
nedostupná
na trhu**

**Zákonná licence –
zpřístupnění na
internetu**

**Kolektivní licenční
smlouvy**

Autorsky chráněná díla = 70 let od smrti autorů

Co je to dílo nedostupné na trhu?

- Monografie, knihy vydané na území ČR
 - Dílo v druhově shodném nebo obdobném vyjádření, které nebylo možno ve lhůtě 6 měsíců od doručení návrhu při vynaložení přiměřeného úsilí a za obvyklých podmínek opatřit za úplatu v běžné obchodní síti a
 - jeho užití není zjevně předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, které zařazení do rejstříku vylučují (Vyloučení: e-knihy).
- Periodika vydaná na území ČR:
 - před 10 a více lety, není-li jejich užití zjevně předmětem licenčních podmínek (Vyloučení: Anopress, Newton, placené archivy vydavatelů).
 - Dílo obsažené v jednotlivém vydání periodického tisku se v tomto případě považuje za zařazené do rejstříku jen jako součást takového vydání.
- Údaje o díle jsou **součástí do Rejstříku děl na trhu nedostupných (RDNT)**

Rejstřík děl na trhu nedostupných(RDNT)

- Rejstřík provozuje Národní knihovna - zpřístupňuje ho veřejnosti formou dálkového přístupu.
- Rejstřík obsahuje výhradně díla slovesná, včetně děl do nich vložených (např. ilustrace, fotografie).
- Návrh na zařazení do RDNT podává:
 - **Nositel práv (např. autor, nakladatel, distributor)**
 - **Evidovaná knihovna**
 - **Kolektivní správce (Dilia)**
- NK ČR návrh zveřejní bez zbytečného odkladu
- NK ČR zařadí dílo do rejstříku po prověření, že není dostupné na trhu

Vyřazení z RDNT

- **Nositel práv je oprávněn Národní knihovnu písemně vyzvat k vyřazení svého díla z rejstříku.**
- **Národní knihovna dílo z rejstříku vyřadí nejpozději poslední den následujícího kalendářního měsíce, v němž jí byla výzva doručena.**
- **Vyřazením díla z rejstříku není dotčena platnost oprávnění k výkonu práv na užití podle § 97e odst. 2 písm. i), které bylo poskytnuto před datem vyřazení.**

Rejstřík děl na trhu nedostupných

Návrhy na **zařazení**:

- Knihovny
- Autoři, vydavatelé
- Kolektivní správce

Návrhy na **vyřazení**:

- Knihovny
- Autoři, vydavatelé
- Kolektivní správce

Knihy nedostupné na
trhu (6 měsíců)

Periodika
vydaná před
10 a více lety

Knihy,
periodika na
trhu =

Databáze
knihkupců a
nakladatelů

Provozuje NK ČR

Zdroje záznamů do Rejstříku

- Registr digitalizace
- SK ČR
- ČNB, katalog NKC
- Individuálně vkládané záznamy
 - Knihovny
 - Autoři
 - Dilia, OOA-S

Knihy nedostupné na trhu (6 měsíců)

Periodika
vydaná před
10 a více lety

Knihy,
periodika na
trhu =

Databáze
knihkupců a
nakladatelů

Provozuje NK ČR

K čemu je Rejstřík užitečný?

- **Cíl: registrovat díla, na která je možno uzavřít hromadné licenční smlouvy na zpřístupnění**
- **Smlouvy uzavírá NK ČR za všechny knihovny evidované dle knihovního zákona s kolektivním správcem (Dilia OOA-S)**
- **Platnost smluv max. 5 let s možností prodloužení**
- **Služby budou poskytovány prostřednictvím Národní digitální knihovny**

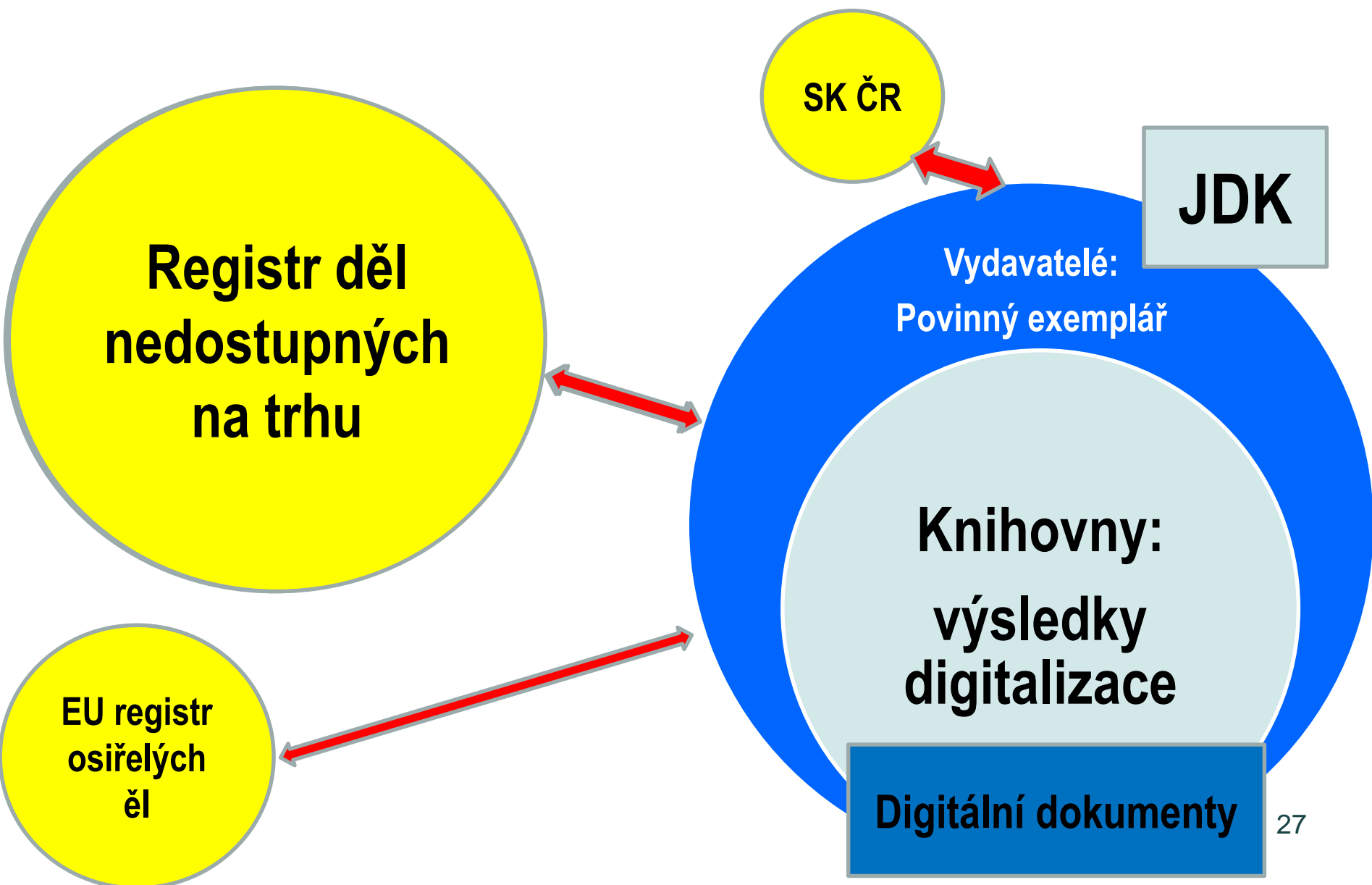
Jednotná digitální knihovna (koncept)

- Hromadné licence
- Sdílení mezi knihovnami
- Služby: na místě samém, vzdálený přístup, výpůjčka, tištěné kopie...
- Zabezpečení

Vydavatelé:
Povinný exemplář

Knihovny:
výsledky
digitalizace

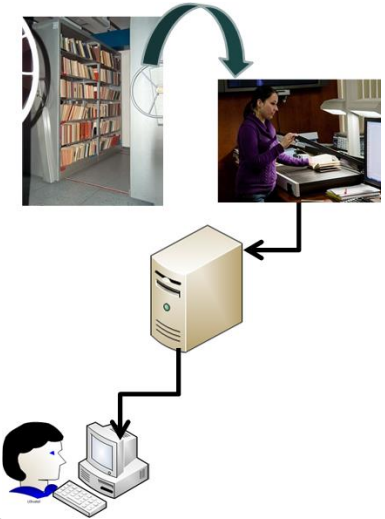
Rejstřík a Jednotná digitální knihovna

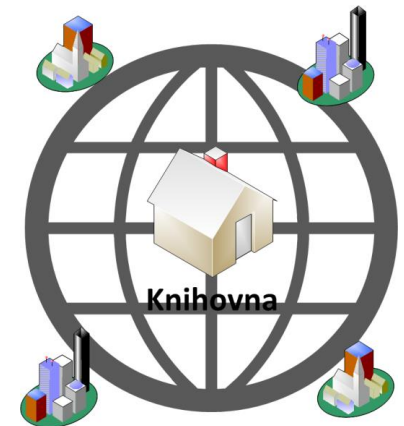
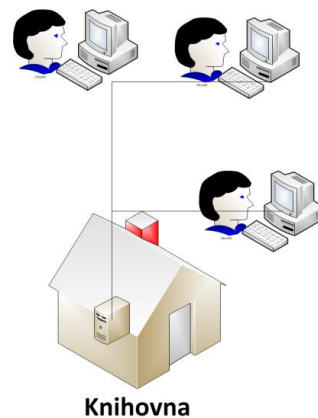
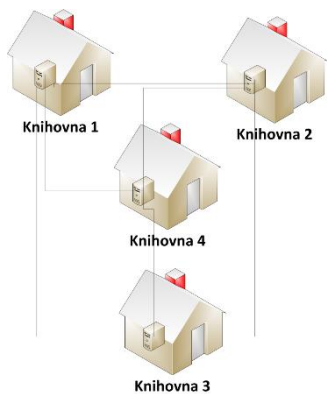
Dva hlavní cíle služeb

1. Zpřístupnit ve všech knihovnách **na místě samém (prezenčně)**:
 - Vše co bylo zdigitalizováno a není dostupné na trhu
2. Diferencovaně poskytovat další služby v digitálním prostředí
 - Vzdálený přístup, eVýpůjčka, EDD, tisk...

Druhy knihovních služeb v digitálním prostředí

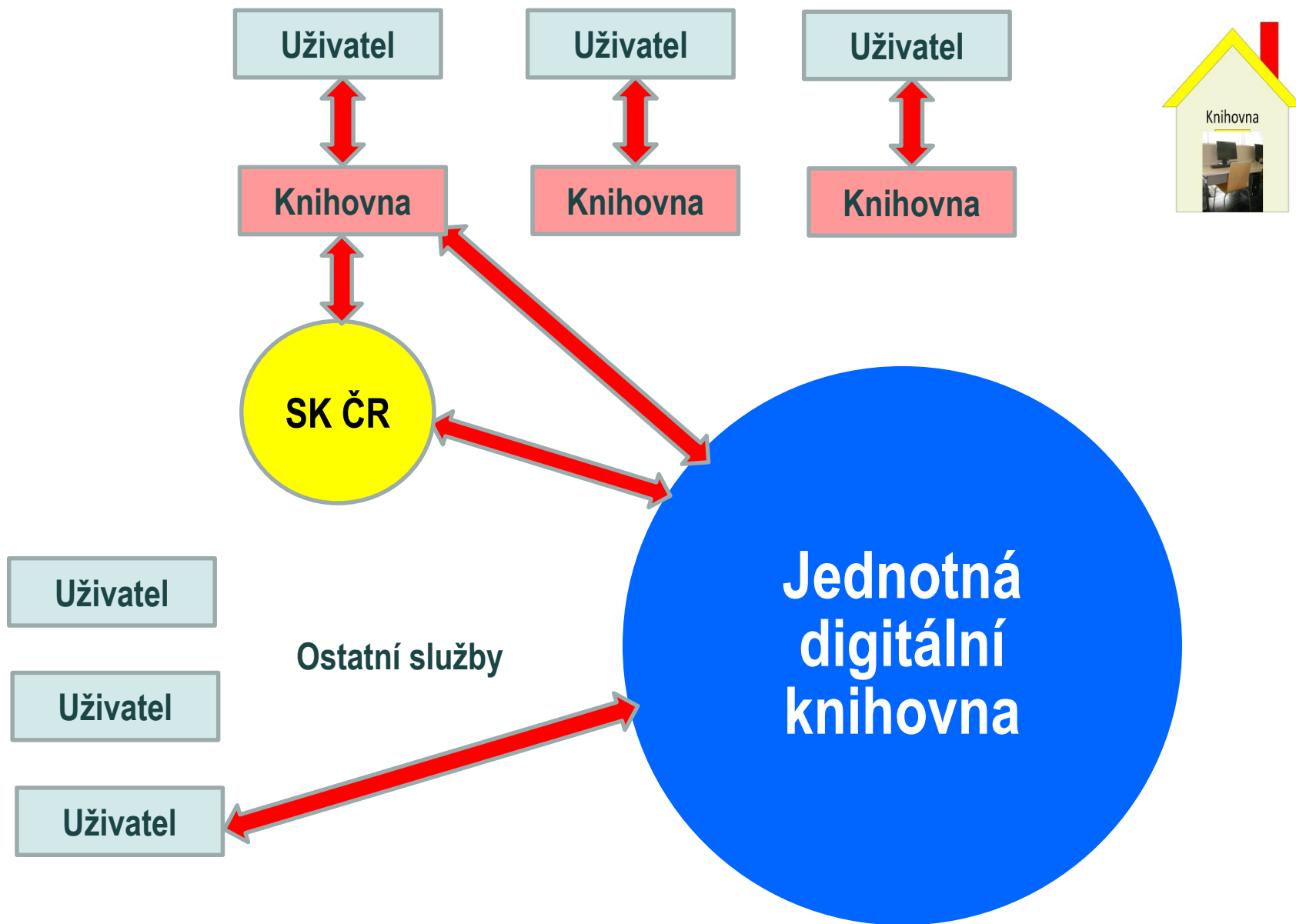
Jednotná digitální knihovna

Možné statusy díla

- **Volné dílo – uplynulo 70 let od smrti autora**
- **Autorsky chráněné dílo**
 - **Dílo na trhu**
 - **Dílo nedostupné na trhu**
 - **Návrh na dílo nedostupné na trhu**
 - **Dílo vyloučené z zpřístupňování knihovnami**
 - **Dílo (je – není) ve fondu knihovny**
 - **Dílo pod licencí Creative Commons**
 - **Individuální licence od autora**
 - **Osiřelé dílo**
 - **Zvláštní status pro tisk – cena, limit počtu stran**
 - **Zvláštní status pro digitální kopii – cena, limit počtu stran**
 - **6 měsíců od zveřejnění návrhu**
 - **Periodikum – 10 let od vydání**
 - **E-výpůjčka**

Jednotná digitální knihovna – poskytování služeb

Kolik to bude stát, kdo to zaplatí?

- Hlavní typy služeb
 - Zpřístupnění na místě samém (sdílení digitální kopie)
 - Knihovny, které mají tištěnou předlohu ve svém fondu (bezplatná licence)
 - Knihovny, které nemají tištěnou předlohu ve svém fondu (placená licence??)
 - Dálkový přístup (placená licence)
 - Půjčování e-knih (placená licence)
 - EDD – elektronické dodávání dokumentů (poskytování digitálních kopií (placená licence)
 - Tisk z digitálních předloh (placená licence – zvláštní sazby)
- Kdo bude platit?
 - Státní rozpočet
 - Knihovna
 - Uživatel
 - Dotované ceny

Slovenský model

- Zpřístupnění prostřednictvím portálu Slovakiaana
- Registrovaný uživatel
 - **Neomezený streaming**
 - Žádné úpravy, nemožnost stáhnout a uložit
 - Zabezpečení každé rozmnoženiny, vodoznak
 - Cena 3,50 EUR měsíčně
 - **Prodej digitálních rozmnoženin**
 - Možnost volby formátu
 - Zabezpečení – stáhnutí, omezení rozsahu použití – např. maximálně ze 4 zařízení (počítač, tablet, smartfon + 1 další)
 - Cena – kategorizace podle typu literatury odborná 5 EUR, ostatní 4 EUR za stáhnutí monografie
 - **Přístup nebude teritoriálně blokován**
- Knihovny na tomto modelu neparticipují

Další části novely AZ

- § 30a odst. 2 – úprava režimu pro pořizování tiskových rozmnoženin z digitální předlohy
 - Omezeno pouze na digitální dokumenty zpřístupňované v rámci smluv o rozšířené kolektivní zprávě
- § 37 odst. 1 písm. a) – upřesnění archivní a konzervační licence
 - Možnost zhotovení více kopií v různých formátech
- § 37 odst. 1 písm. d) - upřesnění licence pro prezenční půjčování VŠ kvalifikačních prací
 - Rozšíření i na bakalářské práce
- § 37 odst. 3 - upřesnění režimu půjčování příloh publikací
- § 37 odst. 5 - upřesnění informační povinnosti vůči KS

Změna pravidel sazeb za užití autorských děl

§ 98g

- **Návrh změny sazeb zveřejnit kolektivní správce do 31.8. – informovat organizace zastupující uživatele**
- **Pokud všichni souhlasí do 15.10. zveřejnit nové sazby**
- **Pokud někdo nesouhlasí – do 2 měsíců projednat**
- **Pokud nedojde ke shodě – využít službu zprostředkovatele**
- **Nedojde-li k dohodě, informovat MK ČR, které do 3 měsíců vydá nový sazebník**
- **Platnost sazebníku od 1.1. následujícího roku**

Novela legislativy povinného výtisku

Povinný exemplář e-knih a e-periodik

- Tiskový zákon č. 46/2000 Sb. e-periodika
- Zákon o vydávání neperiodických publikací č. 37/1995 Sb. – e-knihy s ISBN s určením k prodeji
- Knihovní zákon 257/2001 Sb. – Webarchiv

Zpřístupnění

- Stávající příjemci tištěného povinného výtisku na místě samém

Termín: ???????

Národní a mezinárodní aktivity k problematice e-půjčování

Jednání WIPO a EU

- **Jednání o výjimkách pro knihovny 2014, 2015**
- **Iniciativa rozvojových zemí – podpora IFLA**
- **Stanovisko EU – zablokovala jednání**
 - **Veřejná konzultace**
 - **Neukončený vývoj, analýzy**
 - **Hledání nových obchodních modelů**
 - **Řešení podpora pro dohod zájmových skupin**
- **Komise EU – návrh na další postup – prosinec 2015**
 - **Neuvažuje se o žádných dramatických změnách**
- **Jednání Evropského parlamentu 9.7.2015 – Zpráva Julie Reda „EU copyright evaluation report“**

<https://juliareda.eu/2014/12/eu-stavu-autorskeho-ohodnoceni/>

Požadavek na nové výjimky pro knihovny

EBLIDA - petice Právo na e-čtení

- Vydavatel, distributor nemá povinnost poskytnout knihovně licenci na užití e-knih
- Politiku nákupu v současné době určují vydavatelé a nikoliv knihovny, jejich provozovatelé či uživatelé
- Postavení uživatelů a knihoven:
 - **Nejisté, nevyvážené, nerovnoprávné postavení**

Požadavky EBLIDA

- **Vytvoření jasného autorsko-právního rámce pro užívání e-knih**
- **Právo knihoven získat a půjčovat e-knihy za přiměřenou odměnu autorů a držitelům práv**
- **Umožnit knihovnám poskytovat služby všem občanům**
- **Zrovnoprávnit půjčování fyzických dokumentů a půjčování nehmotného obsahu (stahování, streaming)**

Zásady IFLA pro e-výpůjčky

- Knihovna musí mít právo získat formou licence a/nebo koupí jakoukoliv komerčně dostupnou e-knihu bez jakéhokoliv omezení.
- Knihovna musí mít přístup k e-knihám za rozumných podmínek a za přiměřenou cenu.
- Národní legislativa musí pro licencování nebo nákupu e-knih umožnit výjimky pro knihovny a jejich uživatele, které omezují autorská práva:
 - Kopírování část e-knihy
 - Umožnit reformátování e-knihy pro účely trvalého uchování pokud je získána trvalá licence nebo nákup e-knihy
 - Poskytnout dočasnou kopii díla jiné knihovně v rámci MVS
 - Umožnit reformátovat dílo pro potřeby přístupu hendikepovaných
 - Umožnit prolomení technických prostředků ochrany e-knih při plnění funkcí knihovny
- Technologické platformy pro zpřístupňování e-knih musí být neutrální a odpovídat všeobecným standardům dostupnosti.
- Knihovny musí zajistit trvalé uchování e-knih.
- Při využívání e-knih musí být chráněno soukromí uživatelů.

Francie DOPORUČENÍ PRO ŠÍŘENÍ E-KNIH PROSTŘEDNICTVÍM VEŘEJNÝCH KNIHOVEN

1. Zpřístupnit veřejným knihovnám kompletní produkci e-knih
2. Nabídku e-knih určených pro knihovny zprostředkovat (i) knihkupectvím, aby ta o nich mohla knihovny informovat.
3. Začlenit do nabídky veřejným knihovnám dodávání kvalitních metadat, nezbytných pro knihovny (jako prostředníka mezi čtenáři a vydavateli)
4. Zajistit interoperabilitu katalogů/seznamů nabízených veřejným knihovnám
5. Umožnit uživatelům veřejných knihoven studovat e-knihy z fondu knihovny přímo na místě (v knihovně) a mít k nim i vzdálený přístup
6. Přístup ke knihám je nutné regulovat s ohledem na zachování rovnováhy mezi půjčováním knih v knihovně a nákupem v knihkupectví, jelikož e-knihy nemají stejné užití jako tištěné knihy.
7. Uvědomit si, že systém správy práv k e-knihám je opodstatněný, reguluje užívání e-knih ve veřejných knihovnách, ale neměl by ztěžovat přístup k dílům
8. Podpořit nabídku e-knih v knihovnách pro osoby s postižením znemožňujícím čtení
9. Sdílení statistik užití
10. Spravedlivé odměňování autorů a snaha o zachování podmínek vydavatelské činnosti
11. Zkoušet různé ekonomické modely
12. Dbát na neměnnost smluv uzavřených se zřizovateli

Rozhodnutí Evropského soudního dvora C-117-13

Technische Universität Darmstadt proti nakladatelství Eugen Ulmer KG

- Pojem díla, které není, předmětem prodeje nebo licenčních podmínek
- Právo knihovny digitalizovat dílo, které je součástí její sbírky, aby jej zpřístupnila uživatelům prostřednictvím k tomu určených zařízení
 - **Není umožněna digitalizace KF jako celek**
- Zpřístupnění díla prostřednictvím k tomu určených zařízení, která umožňují jeho tisk na papír nebo jeho ukládání na USB klíč
 - **Národní legislativa může stanovit výjimky pro knihovny**
 - **Autor musí dostat odměnu**

Nizozemsko - Evropský soudní dvůr

- **Předběžná otázka nizozemského vrchního soudu – září 2014**
- **Půjčování e-knih prostřednictvím veřejných knihoven**
- **Vztahují se výpůjční práva také na e-knihy?**

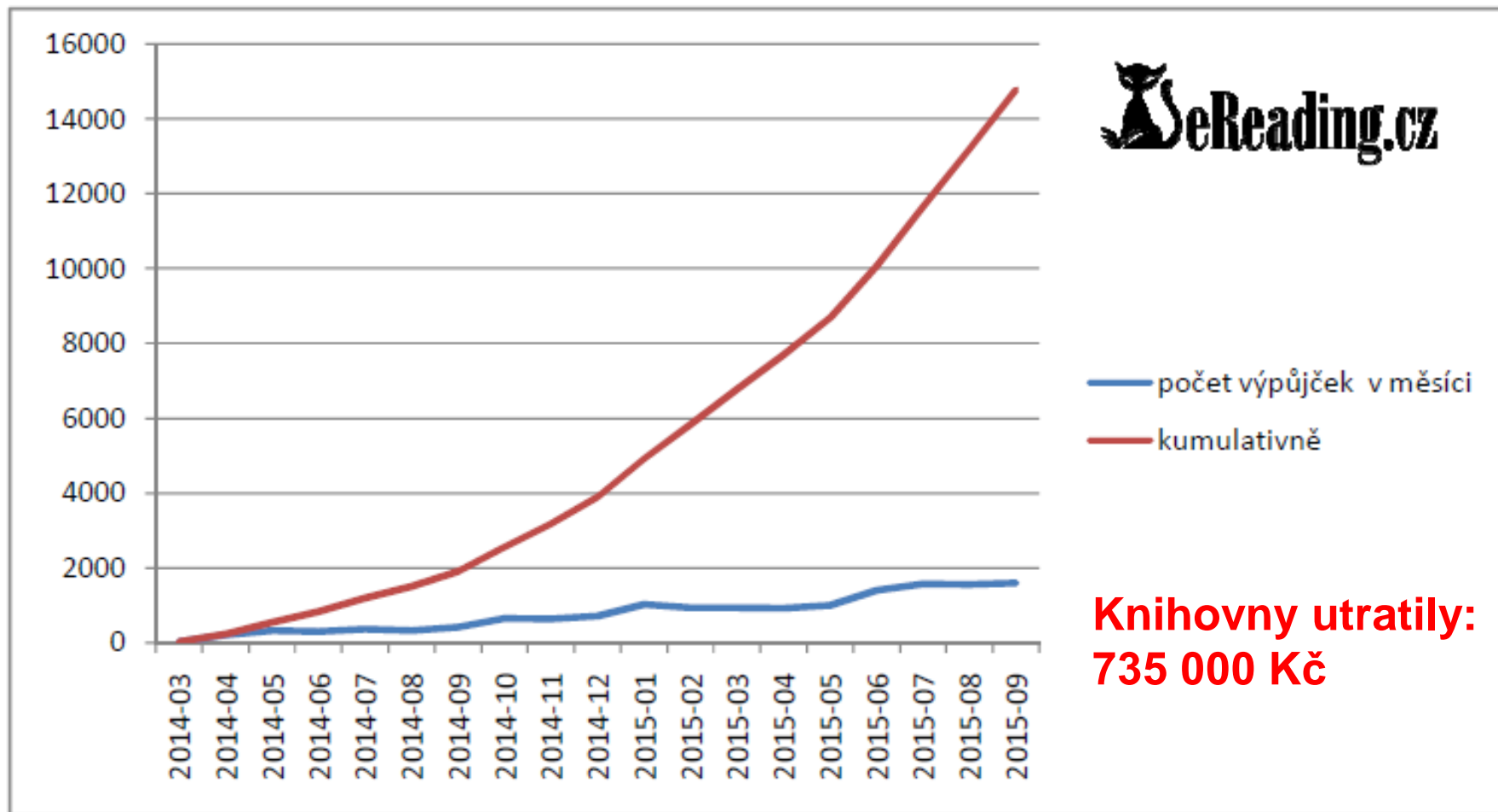
Francie – Evropský soudní dvůr

- **Předběžná otázka 6.5.2015 – M. Soulier a S. Doke**
- **Napadení Zákona z 1.3.2012 o digitálním využívání komerčně nedostupných knih z 20. století**
- **Napadení principu rozšířené kolektivní správy na zpřístupnění děl nedostupných na trhu**
- **Porušování autorských práv a Evropské informační směrnice**

Spor Google o skenování knih

- **Skenování knih a zveřejňování úryvků pro hledání na internetu není porušením autorských práv.**
- **Zástupci autorů se znovu odvolali**

Statistika e-výpůjček eReading

Na závěr

- Půjčování e-knih – běh na dlouhou trať
- Legislativa – žádné revoluční změny
- Současná produkce: hledání vzájemně přijatelných modelů
- Knihy nedostupné na trhu: uzavření kolektivních smluv, dohoda o autorských odměnách
 - Stanovení poplatků, např. Nizozemsko
- Kdo bude platit: uživatel, knihovna, stát?
- Vybudování infrastruktury knihoven pro shromažďování, trvalé uchování a zpřístupnění e-knih

Nové e-knihy	?
e-knihy 1 až 3 roky	10 Kč
e-knihy 3 a více let	3,4 až 6,7 Kč

Novinky v legislativě autorského práva

E-knihy II

Praha NTK, 20.10.2015

Vít Richter

Národní knihovna ČR